



Nederlandse  
Vissersbond



# VERKIEZINGSDOCUMENT VISSERIJ

*Augustus 2023*

## Verkiezingsdocument Visserij Tweede Kamer 2023

*Nederlandse vissersvloot vraagt ruimte en stabiliteit*

De Nederlandse Vissersbond is een belangenorganisatie voor Nederlandse beroepsvissers, eigenaren en opvarenden, in de zee-, kust- en binnenvisserij. Op 1 januari 2024 fuseren wij met de PO Delta Zuid; met de nieuwe organisatie behartigen we dan de belangen van circa 75% van de Nederlandse kottervisserij. Onze dienstverlening is gericht op de **duurzame ontwikkeling** van de aangesloten ondernemingen (leden). De leden vissers leveren een bijdrage aan de voedselvoorziening in de vorm van verse vis, schaal- en schelpdieren.

Nederland en de visserij zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Langs de gehele Nederlandse kust hebben visserijgemeenschappen zich gevormd en kleur(d)en de kotters de visserijhavens. Anno 2023 moeten we helaas vaststellen dat de Nederlandse visserij zich in zwaar weer bevindt. Een kritische samenloop van omstandigheden heeft ervoor gezorgd dat het ondernemersklimaat in de visserij meer onder druk is komen te staan. Door een verzwaring van (EU) wet- en regelgeving in combinatie met een ruimtelijke claim op belangrijke visgebieden is de toekomst voor de sector onzeker.

Middels dit document vragen wij u als politieke partij, in aanloop naar de Tweede Kamer verkiezingen op 22 november 2023, bij de ontwikkeling van uw verkiezingsprogramma aandacht te hebben voor de kottervisserij, zodat er op termijn weer een gezond ondernemersklimaat en toekomstperspectief ontstaat waarbij Nederland trots is op zijn vissers.

### Algemeen

Wild gevangen, onbewerkt, puur en gezond voedsel, dat is wat de Nederlandse kottervloot elke week vers aan wal brengt. Een prachtig product wat we moeten koesteren, maar daarvoor is het belangrijk dat de visserman zijn werk op een veilige, duurzame en toekomstbestendige wijze kan verrichten. Als vertegenwoordiger van de Nederlandse vissers vragen we de Nederlandse politiek om te werken aan ruimte en stabiliteit voor de visserij. Dat wil zeggen een duurzaam klimaat waarin onze visserijondernemers toekomstperspectief zien en ervaren, en bereid zijn daarin te investeren.

### Stimuleer vlootvernieuwing en innovatie

Het aantal Nederlandse kotters in de platvisserij is in 2022-2023 meer dan gehalveerd. Een groot aantal ondernemers voelde zich genoodzaakt om gebruik te maken van de saneringsregeling. Voor vele familiebedrijven is dit een pijnlijk besluit waarvan het verdriet nog elke dag wordt gevoeld. Het is van groot belang dat er voor de vissers die doorgaan een goed ondernemersklimaat wordt ontwikkeld. Brandstof is de grootste kostenpost voor het grootste deel van de kottervisserij en daar moet aan gewerkt worden.

- ✓ Idealiter wordt een ondernemersklimaat ontwikkeld waarbij vlootvernieuwing mogelijk is conform Belgisch model: Nieuwbouw van kotters wordt door de Belgische overheid gestimuleerd, waardoor de vissersvloot in een korte periode een ware metamorfose ondergaat. Een schril contrast met de recente sanering in Nederland.

Een aderlating op het gebied van vistechniek was het verlies van de pulsvisserij door een politiek besluit van de EU. Deze vistechniek is nog steeds het antwoord om een rendabele en duurzame tongvisserij te beoefenen.

Het is de vurige wens van onze leden-vissers dat de Nederlandse politiek zich inzet om een herstart van de pulsvisserij weer op de EU-agenda te plaatsen. De Nederlandse vloot wordt internationaal vaak één van de meest innovatieve vissersvloeden genoemd. Koester en stimuleer deze innovatieve houding van onze Nederlandse vissers en bescherm hun positie wanneer deze in het geding komt op zowel nationale als internationale fora.

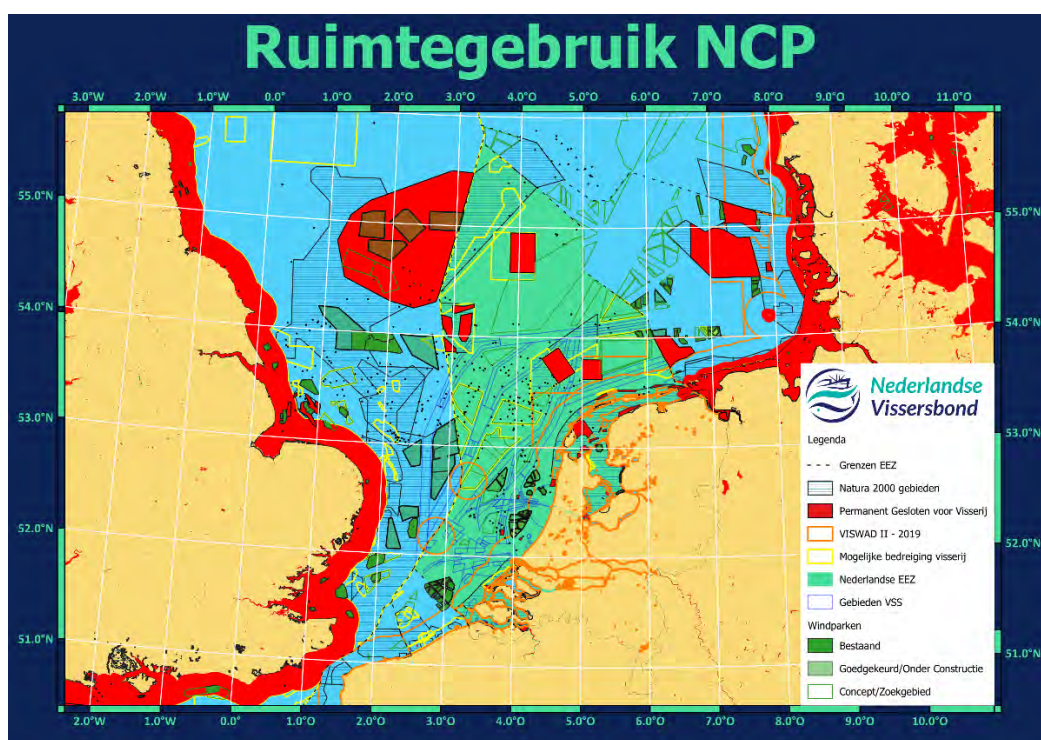
### Ruimtelijke ordening

Houd ruimte op zee voor de visserij! Visserij en scheepvaart zijn de oudste 'gebruikers' van onze zee, maar desondanks wordt de visserij geconfronteerd met het verlies van belangrijke visgronden en moet de visserij wijken voor met name windparken en natuurgebieden. De visserij concentreert zich op bepaalde gebieden (visgronden) en juist die gebieden zou men zeker moeten stellen voor de voedselvoorziening. In de lopende processen op het gebied van ruimtelijke ordening wordt onvoldoende waarde gehecht aan de positie van de visserij en het behoud voor belangrijke visgronden die de toekomst voor deze sector bepalen. Meervoudig ruimtegebruik kan antwoord bieden op het ruimtelijke vraagstuk; daar wordt nu onvoldoende gebruik van gemaakt. Het plaatsen van windparken in natuurgebieden (Natura 2000 of Kader Richtlijn Marien) is op dit moment niet mogelijk in het Noordzeeakkoord. Waarom wordt deze combinatie niet toegestaan als antwoord op het ruimtelijke vraagstuk en het behoud van ruimte voor de visserij?

- ✓ Zet in op meervoudig ruimtegebruik op de Noordzee waarbij alle mogelijkheden met elkaar worden verenigd, ook de toepassing van nieuw te realiseren windparken binnen (voor de visserij) gesloten gebieden (N2000 of KRM gebieden).

Tevens dient de visserij niet te worden gebruikt om mitigerende maatregelen te treffen voor negatieve effecten van ander gebruik. Een belangrijk visgebied in de Voordelta lijkt te worden gesloten om het effect van de Tweede Maasvlakte te compenseren. Iets waar de visserij niet om heeft gevraagd, maar waarvoor de visserij wel de rekening krijgt gepresenteerd. Simpelweg onacceptabel!

Om een indruk te geven van de enorme verandering op de Noordzee is onderstaande kaart toegevoegd, de Tweede Kamer is recent geïnformeerd door minister Harbers (I&W) over toekomstige plannen <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/05/17/partiele-herziening-van-het-programma-noordzee-2022-2027>.



### Quota, dataverzameling en historische rechten

Binnen de Europese Unie werken we met het Gemeenschappelijk Visserij Beleid (GVB) waarin gemeenschappelijke visbestanden duurzaam worden beheerd. TAC en quota voor diverse vissoorten zijn daarin een belangrijk sturingsmechanisme om duurzame visserij te hebben en te houden. Echter, visserijbeleid en quota-onderhandelingen vinden niet alleen plaats binnen de EU, maar ook met Noorwegen en het Verenigd Koninkrijk als het bijvoorbeeld de Noordzee betreft. Door de Brexit en het bijbehorende 'Trade and Cooperation Agreement' (TCA) is per 2021 een deel van het Nederlandse TAC-aandeel, en daarmee een deel van de individuele quota-eigenaren (de Nederlandse vissers), afgenomen. De TCA loopt 5 jaar en zal per 2026 'gereviewd' moeten zijn.

- ✓ Het is van groot belang dat de politiek inzet op de bescherming van TAC en quota ten behoeve van de Nederlandse vissers. Het is onacceptabel dat de visserij ten tijde van de review opnieuw slachtoffer wordt van een uitruil wat ten koste gaat van historische vangstrechten.

Om de TAC en quota voor diverse vissoorten te bepalen, brengt de International Council for the Exploration of the Sea (ICES) in opdracht van de Europese Commissie jaarlijks adviezen uit over de vangstmogelijkheden van verschillende vissoorten. Deze adviezen worden gebaseerd op de best beschikbare data en kennis over de visbestanden en de visserij. Het is daarom van essentieel belang dat dataverzameling over de visbestanden en bijvoorbeeld de samenstelling van vangsten in de visserij continueert.

- ✓ Zet in op het continueren en intensiveren van dataverzameling van alle gevangen soorten (doelsoorten en bijvangst/ETP) in de Nederlandse visserij. De visserijsector is bereid om hieraan, bijvoorbeeld middels onderzoekssamenwerkingen, bij te dragen en te ondersteunen.

In het GVB kennen de EU-lidstaten zogenaamde historische rechten. Middels deze rechten is op basis van historie vastgesteld voor welke visserij een lidstaat toegang heeft tot (kust)wateren van een andere EU-lidstaat. De Nederlandse vloot ligt in deze discussie onder vuur en dan met name als het gaat om de toegang tot Franse wateren.

- ✓ De Nederlandse visserij verwacht politieke steun wanneer historische rechten ter discussie worden gesteld door EU-lidstaten of derden landen.

### Visserij in Natura 2000 en bijbehorende vergunningverlening

Toenmalig staatssecretaris Faber (periode 1998-2002) stelde bij de invoering van Natura 2000 dat het geen consequenties zou hebben voor bestaand gebruik, waaronder visserij. Nog voor het jaar 2010 werd de discussie al aangezwengeld om tot gesloten gebieden te komen en anno 2023 blijkt het tegendeel waar en zorgt de regelgeving voor onzekerheid over het vissersbestaan in betreffende gebieden. Voor vele vormen van visserij is een zogenaamde Wnb-vergunning vereist die periodiek dient te worden aangevraagd, een voor de sector steeds kostbaarder traject. De realiteit is dat de visserij steeds verder wordt beperkt door deze vorm van vergunningverlening en door de beheerplannen die per Natura 2000-gebied gelden. Dat gaat zover dat de sleepnetvisserij op platvis in de kustgebieden niet is vergund en dat de garnalenvisserij op dit moment op basis van een kwetsbare gedoogbeschikking vist. Dit betreft een uiterst instabiele situatie die zijn weerslag heeft op het ondernemersklimaat in de visserij.

- ✓ Erken dat de visserij actief is in betreffende Natura 2000- en Kader Richtlijn Marien-gebieden en behoud de visserijmogelijkheden die nodig zijn om op een economisch duurzame methode te ondernemen;
- ✓ Streef naar een versimpeling van het Wnb-vergunning aanvraag traject zodat het voor (kleinere) sectoren haalbaar en betaalbaar blijft;
- ✓ Werk aan een consistent beleid door de Rijksoverheid zodat dat ministeries, provincies of andere (uitvoerende) instanties elkaar niet tegenspreken en er duidelijkheid is voor de aanvrager.

De garnalenvisserij wordt door circa 200 vissersvaartuigen beoefend en vindt voor 80% plaats in Natura 2000-(kust)gebieden op de Noordzee, Waddenzee en de Scheldes. Voor deze visserij is een Wnb-vergunning vereist, maar de eisen en voorschriften voor de visserij worden bij elke aanvraagprocedure verzaamd. Na het toevoegen van de stikstofopgave voor de garnalenvisserij en het niet erkennen van de (garnalen)visserij als bestaand gebruik, is de Wnb-vergunning met voldoende visserijmogelijkheden voor een rendabele visserij een bijna onmogelijke opgave geworden. Ondanks de onzekere situatie investeren vissers in stikstofreducerende maatregelen aan boord van hun kotters met een reductieresultaat van gemiddeld 80%.

- ✓ Erken dat de garnalenvisserij actief is in Natura 2000-gebieden met een minimale impact en biedt deze sector langjarige zekerheid;
- ✓ Accepteer een andere methode van stikstofberekening dan de nu geldende AERIUS Calculator, welke niet past bij een mobiele activiteit zoals de garnalenvisserij, en waardeer de enorme stikstofreductie die de sector realiseert;
- ✓ Waardeer de inzet en investering van garnalenvissers om per direct meer dan 80% stikstofreductie te halen waarbij niet wordt gewacht tot 2030 of 2035.
- ✓ Stimuleer een sanering van garnalenvissers die, gelet op noodzakelijke investering en aanpassing van hun visserij, geen perspectief zien in de toekomst zonder dat een regeling resulteert in aanvullend gesloten gebieden.

#### Visserijonderwijs en werkgelegenheid

Er kan niet worden gevist wanneer er geen vakbekwame vissers klaar staan om aan te monsteren. Vaak wordt er gezegd "Visser word je niet, dat ben je", maar zijn er nog jongeren die daar ook zo over denken? Daarom werkt de sector aan een omgeving waarin vissers graag willen werken en zich willen kwalificeren door middel van het visserijonderwijs dat in Nederland kan worden genoten. Momenteel is er sprake van een krimpende vissersvloot en toch blijft er nog een tekort aan (gekwalficeerde) bemanning. Naast het stimuleren, werven en behouden van (potentiële) vissers is het van belang dat het mogelijk wordt voor niet-Nederlandse vissers om op Nederlandse vissersschepen aan de slag te gaan.

- ✓ Ondersteun voor vissers vanuit het EMVAF opleidingsmogelijkheden en overname of start van een visserijbedrijf;
- ✓ Erken visserijdiploma's van andere landen zodat ook deze vissers als gekwalficeerd worden aangemerkt zodat een bemanningssamenstelling eerder aan de wet- en regelgeving voldoet.

#### Nederlandse vissers en de EU

Het merendeel van het beleid, wet- en regelgeving voor de zeevisserij wordt bepaald binnen de EU. Ondanks de visserijvertegenwoordiging in Brussel, zowel vanuit de Nederlandse sector, politiek en overheid, is de Nederlandse kottervloot vaak de dupe van onwerkbaar door de EU opgelegde wet- en regelgeving. Voorbeelden hiervan zijn het verbod op de pulsvisserij, de implementatie van de aanlandplicht en recent de besluitvorming over de herziening van de controleverordening.

- ✓ Blijf vanuit de Nederlandse politiek inzetten op een sterke vertegenwoordiging binnen de EU-instanties en ga allianties aan met 'visserij-minded' lidstaten met een vergelijkbare kottervloot;
- ✓ Verminder de lastendruk voor de visserij op het gebied van administratie en controle. Neem afstand van de EU-plannen om te komen tot cameratoezicht aan boord van vissersschepen;
- ✓ Zet in op een aanpassing van de voor de Nederlandse kottervloot onwerkbaar aanlandplicht.

#### Beroepsvisserij op het IJssel- en Markermeer

Vissers actief op het IJssel- en Markermeer zorgen niet alleen voor prachtige verse vissoorten, de visserij heeft ook een hoge cultuurhistorische waarde. Vanuit traditionele vissersplaatsen zoals Volendam, Enkhuizen, Urk en Makkum wordt er door een dertigtal kotters gevist op met name snoekbaars en paling.

De visserij-inspanning op schubvissoorten is afgelopen jaren met 85% gereduceerd. Desondanks hebben de vissers zich aan kunnen passen en kan er over het algemeen met minder visserij-inspanning toch nog een resultaat worden gemaakt.

- ✓ Stimuleer een dynamisch model zodat visserij-inspanning aansluit bij de visstand waarbij vastgesteld dient te worden dat een verdere reductie van visserij-inspanning onacceptabel is.

Een groot deel van de aanvoer van paling wordt gerealiseerd door de beroepsvisserij op het IJssel- en Markermeer. Ook deze visserij is ingeperkt door middel van de EU-aalverordening. Palingvisserij mag niet worden uitgeoefend in de najaarsmaanden september, oktober en november wanneer geslachte paling migreert naar het paaigebied. Ondanks deze enorme inspanning van de Nederlandse beroepsvissers wordt binnen de EU gediscussieerd over een herziening van de EU-aalverordening.

- ✓ Behoud de huidige visserijmogelijkheden op paling en zie dit als absoluut minimum wat nodig is voor een rendabele visserij;
- ✓ Roep op EU-niveau op tot een gelijk speelveld met betrekking tot naleving van de EU-aalverordening.

### Westerschelde

Sinds het openbaar worden van de PFAS-lozingen in de Westerschelde zijn vissers terughoudend om te vissen op de Westerschelde. Garnalenvisserij vindt al sinds begin 2022 niet meer op de Westerschelde plaats en ook andere visserijen in met name het oostelijk deel van de Westerschelde vinden niet of nauwelijks plaats. Onze leden-vissers lijden schade en willen maar één ding: zorgen dat er geen PFAS op de Westerschelde wordt geloosd. De minister van IenW heeft besloten het bedrijf 3M aansprakelijk te stellen voor de gevolgen van de PFAS-lozingen.

- ✓ Stop, in samenspraak met de Belgische overheden, de PFAS-lozingen op de Westerschelde

### Meer informatie

Wanneer nadere uitleg gewenst is met betrekking tot dit document dan geven we daar graag gehoor aan. U kunt contact met ons opnemen via tel. 0527-698151 of email [secretariaat@vissersbond.nl](mailto:secretariaat@vissersbond.nl), vragen naar Johan K. Nooitgedagt of Durk van Tuinen.